

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
«29» жовтня 2020 року,
протокол № 5.

Перший проректор

О.М. Омельчук

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«30» жовтня 2020 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
з навчальної практики «ВСТУП ДО ФАХУ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 Туризм
галузі знань 24 Сфера обслуговування**

Розробник робочої програми:

Викладачі дисципліни:

Декан факультету управління та економіки,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к.е.н., доцент

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО
«02» жовтня 2020 року

Старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування

_____ Тетяна ТРИГУБА
«02» жовтня 2020 року

Схвалено кафедрою публічного управління та адміністрування
«05» жовтня 2020 року, протокол № 2.

Завідувач кафедри

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ
«05» жовтня 2020 року

Декан факультету управління та економіки

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО
«20» жовтня 2020 року

Погоджено методичною радою університету
«22» жовтня 2020 року, протокол № 2.

Голова методичної ради

_____ І.Б.Ковтун
«22» жовтня 2020 року

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 3
3. Програма навчальної дисципліни	– 5
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 6
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 6
4.2. Аудиторні заняття	– 7
4.3. Самостійна робота студентів	– 7
4.4. Індивідуальні завдання	– 7
5. Методи навчання та контролю	– 7
6. Схема нарахування балів	– 8
7. Рекомендовані джерела	– 9
7.1. Основні джерела	– 9
7.2. Допоміжні джерела	– 9
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 11

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 24	Сфера обслуговування
2. Код і назва спеціальності	– 242	Туризм
3. Назва спеціалізації	–	Спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	–	Навчальна практика «Вступ до фаху»
5. Тип дисципліни	–	Практична підготовка
6. Код дисципліни	–	ПП2.1.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9. Курс / рік навчання	–	перший
10. Семестр	–	перший
11. Обсяг вивчення дисципліни:		
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3,0 / 90	
2) денна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	– 36	
% від загального обсягу	– 40	
лекційні заняття (годин)	– 12	
% від обсягу аудиторних годин	– 33	
практичні заняття (годин)	– 24	
% від обсягу аудиторних годин	– 67	
самостійна робота (годин)	– 46 / (8 індив.)	
% від загального обсягу	– 60	
тижневих годин:		
аудиторних занять	– 2	
самостійної роботи	– 2,5	
12. Форма семестрового контролю	–	залік.
13. Місце дисципліни в логічній схемі:		
1) попередні дисципліни	–	не передбачено.
2) супутні дисципліни	–	
3) наступні дисципліни	–	ППО 4.1. Основи туризмознавства; ПП 2.2. Технологічна практика.
14. Мова вивчення дисципліни	–	українська.

2. Заплановані результати навчання

Проходження навчальної практики «Вступ до фаху» спрямоване на здобуття студентами загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

K01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

K03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

K04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

K13. Здатність планувати та управляти часом.

K15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

K24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

Зміст навчальної практики «Вступ до фаху» сформульований у термінах таких результатів навчання:

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна);

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

<p style="text-align: center;">Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</p>
<p style="text-align: center;">1. Знання</p> <p><i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i></p>
1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату з туризму;
1.2) знати систему загальних та професійних компетенцій фахівців туристичного обслуговування;
1.3) знати сфери майбутньої професійної діяльності та перспективи кар'єрного зростання;
1.4) знати порядок організації навчального процесу у ЗВО.
<p style="text-align: center;">2. Розуміння</p> <p><i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i></p>
2.1) розуміти роль, перспективи та значимість своєї майбутньої професії;
2.2) пояснювати зміст основних термінів, що розкривають суть туризму;
2.3) розуміти значення і перспективи розвитку туризму в Україні та закордоном;
2.4) розуміти та описувати рівні та ступені вищої освіти в Україні;
2.5) розуміти систему оцінювання досягнень студента;
2.6) усвідомлення необхідності виходу туристської індустрії на світовий рівень як стратегічну мету розвитку туризму в Україні.
<p style="text-align: center;">3. Застосування знань</p> <p><i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i></p>

3.1) застосовувати отримані знання при підготовці до семінарських та практичних занять;
3.2) уміти розглядати питання організації туризму системно, комплексно з урахуванням особливостей діючого в Україні законодавства і розвитку національної економіки;
3.3) визначати посади, які може обіймати бакалавр з туризму на підприємствах індустрії туризму та гостинності;
3.4) знаходити та працювати з джерелами в бібліотеці ЗВО.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) упорядковувати уявлення про систему вищої освіти в Україні;
4.2) визначити особливості організації навчальної, науково-дослідної, самостійної і виховної роботи в ЗВО;
4.3) дискутувати щодо окремих положень Глобального етичного кодексу туризму.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати потребу навчання у ЗВО;
5.2) формулювати свою думку щодо важливості розвитку туризму в Україні;
5.3) пропонувати власне бачення індустрії туризму та гостинності;
5.4) підсумовувати виступи інших студентів, які захищають реферати.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати привабливість майбутнього навчання за фахом;
6.2) оцінювати привабливість майбутньої роботи в індустрії туризму та гостинності;
6.3) порівнювати навчання в школі та ЗВО;
6.4) пояснювати основи ЄКТС;
6.5) узагальнювати інформацію про організацію навчально-виховного процесу та інформаційно-методичного забезпечення навчання.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багато вимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) генерувати ідеї щодо розвитку туризму;
7.2) генерувати ідеї щодо працевлаштування фахівців з туризму;
7.2) писати конспекти лекцій.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна характеристика спеціальності «Туризм». Майбутня професійна діяльність випускника за спеціальністю «Туризм».

Основи вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку. Аналіз рівнів та ступенів вищої освіти в Україні. Європейська кредитно-трансферна накопичувальна система. академічна мобільність учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому. Академічна доброчесність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та /або інноваційної діяльності. Оцінювання у вищих навчальних закладах України.

Мета та завдання Туризму, як спеціальності та навчальної дисципліни. Аналіз навчальних дисциплін.

Визначення потреб у фахівцях, які володіють спеціальними навичками, необхідними для надання туристичних послуг.

Розкриття перспектив можливого працевлаштування бакалаврів за спеціальністю 242 Туризм.

Визначення основних завдань, що вирішують фахівці з туризму: організація та управління діяльністю суб'єктів туристичного бізнесу (туристичні оператори, туристичні агенції, бюро подорожей, екскурсійні бюро), розробка маршрутів, формування нових туристичних продуктів, формування асортименту туристичних продуктів.

Посади, на яких зможуть працювати випускники спеціальності «Туризм»: менеджери у туроператорському та турагентському секторі, у сфері міжнародного менеджменту та маркетингу, науково-дослідній сфері, рекламних агентствах, маркетингових, консалтингових підприємствах туристичного профілю.

Тема 2. Туризм як суспільне явище. Історія розвитку туризму.

Передумови та об'єктивні чинники виникнення туризму. Поняття про туризм. Визначення туризму в Законі України «Про туризм». Поняття «турист» та «туризм» у визначенні UNWTO. Сучасні підходи до визначення туризму.

Класифікація туризму: внутрішній туризм, міжнародний туризм. Організований та неорганізований туризм. Індивідуальний та груповий туризм. Основні види туризму.

Історія зародження та розвитку туризму. Перший – з найдавніших часів до 1841 року – початковий етап розвитку туризму. Другий – з 1841 року до 1914 року – етап становлення організованого туризму. Третій – з 1914 року до 1945 року – формування індустрії туризму. Четвертий – з 1945 року до наших днів – етап масового туризму та глобалізації туристичної індустрії.

Туристична індустрія: сьогодення та погляд у майбутнє.

Тема 3. Роль туризму в розвитку економіки.

Місце і роль міжнародного туризму у світовій економіці. Туризм як інструмент збагачення соціально-економічної інфраструктури і міжрегіональної співпраці країн, держав і народів. Економічні функції туризму.

Значення туризму для економічного розвитку України. Перспективи розвитку туризму в Україні.

Тема 4. Характеристика підприємств туристичної галузі.

Огляд одного з підприємств туристичної індустрії. Типи підприємств, види організацій і установ у туристичному бізнесі.

Особливості діяльності підприємств туризму.

Тема 5. Регулювання туристичної діяльності.

Предмет, методи та цілі системи правового регулювання туристичної діяльності. Принципи та структура системи правового регулювання туристичної діяльності. Об'єкти та суб'єкти праводносин у сфері туристичної діяльності. Система національних та міжнародних джерел права туристичної діяльності.

Система правового забезпечення формування та реалізації державної політики України у сфері туристичної діяльності. Суб'єкти визначення та реалізації державної політики України у сфері туристичної діяльності. Основні засади сучасної державної політики України у сфері туристичної діяльності. Структура та основні принципи ЗУ «Про туризм», як основного документу, що регулює туризм в Україні.

Міжнародні засади туристичної діяльності, основні документи, що визначають їх: Хартія туризму, Манільська декларація туризму, Гаазька та Балійська декларації туризму.

Тема 6. Культура та етика туризму. Глобальний етичний кодекс туризму.

Глобальний етичний кодекс туризму – універсальний орієнтир сучасної туристської науки та практичної діяльності. Підходи до організації туристичної сфери у світлі ідей Глобального етичного кодексу туризму.

Етика туриста та працівника індустрії туризму.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Загальна характеристика спеціальності «Туризм». Майбутня професійна діяльність випускника за спеціальністю «Туризм».	3	2	2	-	1	2
2.	Туризм як суспільне явище. Історія розвитку туризму.	6	2	4	-	1	4
3.	Роль туризму в розвитку економіки.	9	2	4	-	1	5
4.	Характеристика підприємств туристичної галузі.	8	2	4	-	1	5
5.	Регулювання туристичної діяльності.	7	2	4	-	1	5
6.	Культура та етика туризму. Глобальний етичний кодекс туризму.	6	2	6	-	1	4
	Усього	60	12	24	-	8	34

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.2.3. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Завдання для самостійної роботи студентів

4.3.1. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують реферати на тему: «Розвиток освіти і туризму в _____ (країна за вибором)».

Структура реферату з Навчальної практики «Вступ до фаху»:

Розділ 1. Освіта у _____ (країна за вибором). Цей розділ повинен містити інформацію про систему освіти в обраній країні, систему оцінювання знань та порівняння їх з системою освіти в Україні.

Розділ 2. Туризм у _____ (країна за вибором). Цей розділ повинен містити загальні відомості про країну, інформацію про рекреаційно-ресурсний потенціал та характеристику розвитку туризму.

4.4. Індивідуальні завдання

4.4.1. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання і презентують їх у вигляді публічного виступу за темою реферату.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) метод наочності;
- 3) слайдова презентація
- 4) екскурсії.

На практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- мозковий штурм;
- SWOT-аналіз;
- робота в групах;
- метод творчості
- екскурсії.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі захисту підготовленого публічного виступу за темою реферату.

6. Схема нарахування балів

6.1.Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендована література

7.1. Основні джерела

1. Абрамов В.В. Історія туризму: підручник / В.В. Абрамов, М.В. Тонкошкур; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2010. 294 с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туризму: навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2008.
3. Кручек О.А., Соляник С.Ф., Гордієнко С.І. Основи туризмології: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 234 с.
4. Локальні нормативно-правові акти з основних напрямів діяльності Хмельницького університету управління та права. URL: <http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158>.
5. Пестушко В.Ю. Туризм. Вступ до фаху: навчальний посібник. Київ: Патерик, 2018. 328 с.
6. Писаревський І.М. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Покоłodна, та ін.; за ред. І.М. Писаревського. Харків: ХНАМГ, 2008. 541 с.
7. Положення про студентське самоврядування Хмельницького університету управління та права. URL: <http://univer.km.ua/page.php?pid=143>.
8. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

9. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.

10. Статут Хмельницького університету управління та права, прийнятий конференцією трудового колективу Хмельницького університету управління та права 19 березня 2015 р., протокол № 1. Хмельницький: ХУУП, 2015. URL: <http://www.univer.km.ua/normbase.php>.

7.2. Допоміжні джерела

11. Биркович В.І. Державне регулювання сфери туризму на регіональному рівні: автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02; Гуманіт. ун-т «Запоріж. ін-т держ. та муніцип. упр.». Запоріжжя, 2007. 20 с.

12. Бордун О.Ю. Вплив етикету на туристичну діяльність. *Гуманітарний вісник*. Переяслав-Хмельницький, 2008. С. 284–286.

13. Єрмаченко В.Є., Іващенко Ю.Ю., Котельникова Ю.М. Історія туризму: конспект лекцій; Харк. нац. екон. ун-т. Харків, 2007. 96 с.

14. Луцишин Н.П., Луцишин П.В. Економіка й організація міжнародного туризму: навчальний посібник. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2003. 230 с.

15. Любіцева О.О., Бабарицька В.К. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 335 с.

16. Малик Л. Роль та місце туризму в економіці країни та розвиток туристичного бізнесу. *Молодь і ринок*. 2011. № 3. С. 67–72.

17. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 248 с.

18. Мальська М.П., Бордун О.Ю., Жук І.З. Управління персоналом в туризмі: теорія та практика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 386 с.

19. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика: підручник; 2-вид. перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.

20. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, К.М. Лемківський, Ю.В. Сухарніков. Київ, 2004. 60 с.

21. Олійник П.М. Активні форми і методи навчання та критерії вибору при підготовці фахівців для сфери туризму. *Наук. записки КІТЕП*. 2001. № 1. С. 132–138.

22. Федорченко В.К. Філософія туризму: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2018. 268 с.

23. Пестушко В.Ю. Туризм. Вступ до фаху: навчальний посібник. Київ: НАУ, 2015.

24. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. Київ: Грамота, 2006. 264 с.

25. Устименко Л.М., Афанасьєв І.Ю. Історія туризму: навч. посіб. для вищ. навч. закл. Київ: Альтерпрес, 2005. 320 с.

26. Федорченко В.К. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: збірник нормативно-правових актів / під заг. ред. проф. В.К. Федорченка; Київський ун-т туризму, економіки і права. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 640 с.

27. Федорченко В.К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму: монографія / За ред. Н.Г. Ничкало. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004.

28. Фоменко Н.А. Компетентнісний підхід до розробки моделі професіонала з гостинності. *Проблеми освіти: наук. зб.*; Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОНмолодьспорт України. Київ, 2011. Вип. 67. С. 8–14.

29. Чорний А.А., Пономарчук Н.С. Безперевна освіта як умова підготовки нової генерації фахівців туристської сфери. *Наук. записки КІТЕП*. 2001. № 2. С. 47–51.

30. Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні: навч. посіб. для студ. вузів. Київ: Вища школа, 2002. 195 с.

31. Федорченко В.К., Мініч І.М. Туристський словник-довідник: навчальний посібник. Київ: Дніпро, 2000. 160 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Туризм. Навчальні матеріали онлайн – <https://pidru4niki.com/turizm/>
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Бібліотека Верховної Ради України – <http://lib.rada.gov.ua/static/about/welcome.html>
4. Наукова бібліотека імені М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка – <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>
5. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» – <https://library.ukma.edu.ua/>
6. Сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова – <https://univer.km.ua/>
7. Сайт наукових підручників онлайн – <https://textbook.com.ua/>
8. Підручники для студентів онлайн – <https://stud.com.ua/>
9. Студентська бібліотека – <https://buklib.net/books/>

О Н О В Л Е Н О :

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка
«23» серпня 2022 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

Старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат економічних наук
«23» серпня 2022 року

_____ Петро СЕМ'ЯНЧУК

Старша наукова співробітниця КЗК «Хмельницький обласний краєзнавчий музей»
«23» серпня 2022 року

_____ Катерина ДАНИЛОВА

Директорка туристичної агенції ФОП Кобилянська А.П. ТА «Дім Подорожей»
«23» серпня 2022 року

_____ Анна КОБИЛЯНСЬКА

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування
«23» серпня 2022 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри,
доктор наук з державного управління,
кандидат економічних наук, доцент
«23» серпня 2022 року

_____ Едуард ЦЕПАНСЬКИЙ